

PETRU BUNTA
1 III 1928 — 19 VIII 1992

A plecat dintre noi pentru totdeauna dr. Petru Bunta, care și-a legat numele și cea mai mare parte a activității sale științifice de existența anuarului *Acta Musei Napocensis*, fiind primul său redactor-șef și coordonându-l timp de un sfert de secol.

Dr. Petru Bunta provine din mediul rural bihorean. S-a născut la 1 martie 1928, în satul Grădinari, comuna Drăgănești, din județul Bihor. Copilăria și prima junețe i-au fost marcate de anii războiului al doilea mondial.

Copilul de țărani, înzestrat cu calități: inteligență și memorie bună, iubitor de slovă, talent în însușirea limbilor străine, după ce absolvă clasele primare în localitatea natală, pleacă în lume, pe un traseu propriu, pentru a-și desăvârși cultura și învățătura.

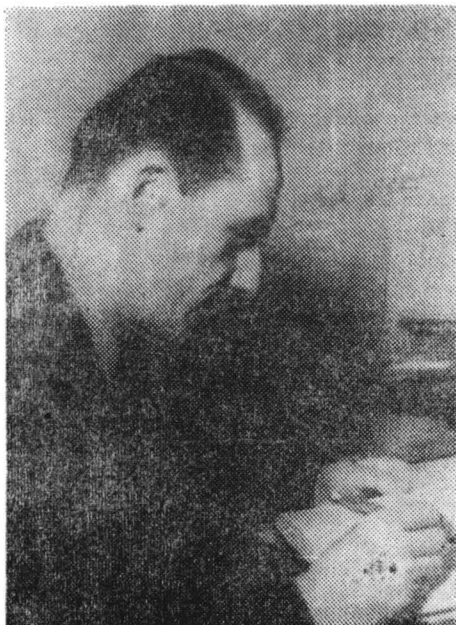
Prima escală este Oradea. Aici, în perioada grea a războiului și în primii ani de după război, își termină studiile secundare. Din cauza condițiilor materiale precare, este nevoit să presteze munci necalificate ocazionale la diverși patroni din localitate.

Calitățile și pregătirea lui l-au ajutat să vină la Cluj pentru a-și încerca șansele ca student al facultății de științe economice a Universității „Bolyai” din localitate. Dovedind seriozitate, perseverență și sete de cunoștințe, este numit cadru universitar, lucrând în continuare cu studenții. Nu pentru mult timp. În 1955 este selectat și trimis la studii la Universitatea „Lomonosov” din Moscova. Este unul din candidații români care își câștigă titlul de doctor în istorie la această Universitate (1959).

Reîntors în țară, este angajat ca cercetător științific la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., la Sectorul de relații internaționale.

Peste doar câteva luni, i se încenează un „proces științific” inedit: este acuzat și probat că în teza de doctorat, la notele bibliografice, a folosit lucrările și numele lui Lucrețiu Pătrășcanu! Este lăsat pe drumuri, șomer, sancționat grav politic.

Meschinul „proces” îl va afecta grav și îndelung sufletește pe copilul de țărani cu suflet curat și atașat sincer de ideologia unui partid care trămbița „grija față

de om“, „viitorul mai bun și mai luminos“, „bunăstarea celor mulți și muncitori“ etc.

În decembrie 1959 se reîntoarce la Cluj, unde, după câteva luni, ca urmare a insistențelor și intervențiilor, este angajat la Fabrica de medicamente „Terapia“.

În 1962, când Acad. Prof. Constantin Daicoviciu a creat Muzeul de istorie din Cluj (care s-a transformat apoi în Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei), dr. Petru Bunta se va număra printre membrii fondatori ai instituției, primind însărcinarea, din partea Acad. C. Daicoviciu, de a redacta primul volum al anuarului muzeului *Acta Musei Napocensis*, apărut în anul 1964.

Cu acest prilej, Directorul Colegiului de redacție, Acad. Prof. C. Daicoviciu, scria în „Cuvânt înainte“: „Rodul activității muzeale și de cercetare științifică vrea să-l prezinte acum publicația «Acta Musei Napocensis», al cărei prim volum e cel de față. Am dori ca acest crainic al Muzeului de istorie din Cluj să stea mărturie a muncii și gândirii membrilor muzeului și a aceluia care se numără printre colaboratorii acestei instituții. Ca și Muzeul însuși, și Anuarul său va îmbrățișa toate epocile istoriei noastre, de la paleolitic până în epoca mărețelor înfăptuiri ale vremurilor de azi. Prin publicația sa periodică, Muzeul de istorie din Cluj va lega și mai strâns raporturile cu instituțiile și specialiștii din țară și străinătate“. Timp de un sfert de veac, până la pensionarea sa, dr. Petru Bunta, ca redactor-șef, secretar de redacție, a slujit cu profesionalism și competență acest deziderat-program al publicației Muzeului.

Ca cercetător științific, dr. Petru Bunta are importante contribuții privind istoria contemporană a României. A participat la elaborarea unor culegeri tematice, la realizarea unor muzee, expoziții, a unor monografii și studii de istorie locală, în primul rând a unor localități transilvănene: Cluj, Oradea, Satu-Mare, Arad, Baia Mare etc.

A publicat numeroase articole, studii, în ziare și reviste de specialitate, în limbile română și maghiară: *Acta Musei Napocensis*, *Korunk*, *Marisia* ș.a.

A fost coautor al lucrării „Rezistența antifascistă în partea de nord a Transilvaniei (1940—1944)“, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1974, apărută și în Editura Academiei, tradusă în limba engleză sub titlul „The Anti-Fascist Resistance in the North-East of Transylvania (September 1940 — October 1944)“ (1979). În anul 1980, în Editura politică a publicat lucrarea „Küzdelmes évek. 1921—1928“ (Ani de luptă. 1921—1928), iar peste un an, în 1981, la Editura militară, micromonografia „Gabriel Bethlen“, o reușită a genului.

Dr. Petru Bunta ne-a părăsit în plină putere creatoare, chiar dacă unele semnale ale sănătății îi reclamau atenția și grija în ultimii ani. Ne-a mărturisit că avea depuse manuscrise la editură, altele zăceau în sertar. A fost un cercetător dotat, harnic, complex. A trăit o perioadă frământată, supusă convulsiilor. Fondul lui sufletească, deschis și sincer, a fost deseori afectat în relațiile din societate. A rămas însă ferm și neabătut, până la moarte, în încrederea față de oameni, în visul unei existențe cinstitute și drepte pentru toți muritorii acestui pământ.

La fel ca toți cei conștienți din generația lui, și nu numai, dr. Petru Bunta ar putea spune: „Treabă și anti-treabă. Istorie și anti-istorie. Am trăit toate acestea“ (C. Noica). El nu e singurul care a trăit *posibilul*. Altfel nu s-a putut.

Fie-i țărâna ușoară!

GHEORGHE I. BODEA